

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1916 okt. 21-én.

Fináczy Ernő elnöklésével jelen van: Alexander Bernát, Bartos József, Benisch Arthur, Beöthy Zsolt, Bitter Illés, Bozóky Endre, Csánky Dezső, Császár Elemér, Dittrich Vilmos, Domanovszky Sándor, Dsida Ottó, Endrei Gerzson, Erődi Béla, Éltes Mátyás, Fest Aladár, Finály Gábor, Fodor Gyula, Friml Aladár, Gaal Mózes, Geréb József, Hatos István, Havas Irma, Hegedüs István (egyetemi tr.), Hegedüs István (gimn. tr.), Héber Bernát, Heinrich Gusztáv, Hidasi Sándor, Imre Sándor, Kovács János, Körösi Sándor, Kövér Ilona, Luksich József, Lukinich Imre, Madzsar Imre, Mészáros Jenő, Morvay Győző, Nagy József, Pruzsinszky Pál, Rigler Ernő, Romy Béla, Sebestyénné Stetina Ilona, Staud János, Somogyi Géza, Suppan Vilmos, Szentpéteri Imre, Szitnyai Elek, Teveli Mihály, Vángel Jenő, Vida Sándor, Viszota Gyula, Bursics Ernő jegyző és többen mások.

1. Az *elnök Szakoktatásunkról* szóló beszéddel (l. M. P. 1916 : 449.) az ülést megnyitja.

2. *Fest Aladár* székfoglalóul felolvassa *A történelmi oktatás módszeréről* írt nagy tanulmányának egyes részeit (megj. a M. P. 1917. évi folyamában).

Felolvasó ülés 1916 dec. 16-án.

Mosdóssy Imre alelnök elnöklésével jelen van: Árkay Kálmán, Bozóky Endre, Bursics Ernő jegyző, Czebe Gyula, Endrei Gerzson, Endrei Gerzsonné, Endrei Henrik, Gedai József, Gyulai Ágost, Galambos Ede, Friml Aladár, Hatos István, Heller Bernát, Héber Bernát, Hidasi Sándor, Jaulusz Erzsébet, Juba Adolf, Karsai Ervin, Kerékgyártó Elek, Kemény Ferenc, Kovács Ferenc, Lederer Ferenc, Lechnitzky Gyula, Mezei Gyula, Mezei Hedvig, Morvay Győző, Ostern Pál, Quint József, Pruzsinszky János, Rigler Ernő, Roth Bernát, Roth Bernátné, Somogyi Géza, Schmitt Miklós, Székely Salamon, Székely Salamonné, Zelenka Frigyes és mások.

1. Az *elnök* *alelnök* a családi okból távollevő *elnök* helyett az ülést megnyitva, a napirend előtt a következő megemlékezést olvasta fel: «M. t. Társaság! A M. P. T.-nak szomorú kötelességet kell mai felolvasó ülése előtt teljesítenie, a magyar nemzet nagy, mély-séges gyászát kell annaleseiben kifejezésre juttatnia és megörökítenie. Ő cs. és ap. kir. Felsége, I. Ferenc József, aki Isten különös kegyelméből fenkölt lélekkel, bölcsességgel, népei iránt érzett bensőséges szeretettel az igazságosság és elvhűség, a kötelességtudás és túrni tudás magasztos példaadásával patriarkai korig vezette hű magyar népe és Magyarország nehéz sorsát: most megtért őseihez. Az ő koporsójában Magyarország történetének legmozgalmasabb és szinte históriailag legkimagaslóbb korszakai társulnak pihenni megtért szellemével és várják a történetírást és annak alapján a feltámadást, hogy onnét a históriai élet nagy tanulságait nyujtsák az utókoroknak. De a magyar nemzet szive és lelke alig bezárult koporsója előtt maga megírja I. Ferenc József történetét egyetlen igaz és a lelkekből kitörülhetlen nagy érzelem hatása alatt: még az ő fejedelmi lelkének a nagy bucsuzásnál felzokogó visszhangja gyanánt mondja el azt a nagy veszteséget, amely Magyarországot az ő elmulásával érte. Ez a nagy gyász, ez a nagy, mély érzés, ez nekünk azt mondja, hogy I. Ferenc József igazi históriai nagyság volt. Históriai nagyság volt, mert a magyar nemzet történetének legsúlyosabb korszakain át az igazságérzet volt az a hatalom, mely uralkodói tevékenységének irányt adott, melyben logikai bizonyossággal el kellett jutni a nemzet összes igazainak, fejlődése összes tényezőinek megismeréséhez és legbensőbb megértéséhez; a népei iránt való szeretét volt az az ellenállhatatlan meleg áram, mely felkent személyét erkölcsi és szellemi, alkotmányos és nemzeti, valamint gazdasági életünk fejlődéséért vívott minden küzdelmében velünk együtt érző, együtt munkálkodó tényezővé avatta, és az elvekhez, az erkölcsi igazságokhoz való törhetlen ragaszkodása tette őt a nemzetek atyjává, akire minden magyar azzal a bizalommal tekintett, amellyel ő bizott az ősi erényben, nemzetében. Nem lehet feladatomban, m. t. T., hogy részletesen vázoljam I. Ferenc József király történeti nagyságát, hogy vázoljam azokat a történeti eseményeket, melyekben az ő nagy uralkodói erényei kifejezésre jutottak, — a nagy érzés, mely halála hírére országszerte megtöltte a sziveket: ez az ő leghívebb történetírója, és azok után a gyászhangok után, melyek ravatala mellett elhangzottak az ország nagyjainak ajkairól s amelyek milliók szívében fájó visszhangra lettek, újat róla nem is mondhatunk. De el kell mondanom mégis azt, hogy I. Ferenc József uralkodói nagyságának legszembeötlőbb fokmérője az a tény, hogy nincs az országnak olyan társadalmi alakulata, intézménye, po-

litikai, állami, nemzeti, kulturális és egyéb alkotása, amelynek létrejötte, megerősödése, fejlődése nem az ő nevéhez fűződnek, vagy, amelynek fejlődéséhez az ő uralkodói gondoskodása nem nyújtott volna erkölcsi vagy anyagi erőforrásokat. A magyar nemzeti népoktatás és egész közművelődés újjászületése az ő nevéhez fűződik. Összes törvényeink, amelyek a magyar oktatásügyet kiemelték a kezdetlegesség állapotából és megmutatták számára az ösvényeket, amelyeken a nemzeti lélek, a nemzeti szellem, a nyugati népek kulturájának emelkedő útvonalaiiba belekapcsolódhatnak, az ő lelkének is részei és az ő elhatározásának köszönik hatalmas erejüket, mellyel ezt az ügyet a fejlődés soha nem remélt fokához juttatták. És I. Ferenc József uralkodása és élete a magyar pedagógusokat közelebről is érdekelte. A népoktatás legnehezebb munkájában: az erkölcsi jellem kifejlesztésében a király a zenith magasságából sugározta ránk az igazságszeretetre, az erkölcsi eszmékhez való ragaszkodásra, a törhetetlen kötelességtudásra és hűségre a legmagasabb példát, amelyeket a népoktatás a maga zajtalan munkájában ki is használt a multban, ki fog használni a jövőben is, és e nagy példaadást visszasugározta a fejlődelmi mesterre abban a hűséges és odaadó, áldozatkész hazaszereteten, melyet a hazáért és királyért harcoló mai nemzedékbe elsősorban a magyar iskola nevelt. Ez a szellem fogja lezárni ennek a szörnyű küzdelemnek korszakát, amely az ő koporsójának lezárulta után nyitva maradt és fogja meghozni az ő szellemének az igazi nyugalmat és hű magyar népének a békés fejlődést. Indítványozom: a Magyar Pédagogiai Társaság Ő cs. és ap. kir. Felsége halála fölött mélyen érzett gyászának mai jegyzőkönyvében adjon kifejezést s emlékéet eképen is örökítse meg.» — A Társaság az indítványt magáévá tette.

2. *Endrei Gerzson* r. tag felolvassa *Újabb adatok a görög iskolai élethez* (a papiruszleletek és feliratok nyomán) c. székfoglaló tanulmányát. (megj. a M. P.-ban).

3. *Juba Adolf* r. tag felolvassa *Az ifjúsági egyesületek kérdése* c. értekezését (megj. a M. P.-ban): — *Sebestyenné Stetina, Ilona; Kemény Ferenc, Galambos Ede, Bozóky Endre* és *Hidasi Sándor* hozzászólása után az elnök megállapítja, hogy a felvetett eszmék megvitatása szükséges és erre a M. P. T. módot fog nyújtani.

Hivatalos nyugtázás.

A M. P. T. pénztárába a következő befizetések történtek:

I. 1916 szept. 18-tól okt. 18-ig:

Kültagok befizetései:

1913-ra: Fischer M. Igló. Kiss J. Ujpest.

1914-re: Fischer M. Igló. Melha E. Vác. Babos D. Veszprém. Sikolya A. Legenye. Köblös S. Hajduböszörmény. Benedek J. (2 kor.). Horváth J. Fürj P. Szukk A. Szerbnagyszentmiklós. Varsányi F. Eger. Szabó A. Kassa. Poszvégi I. Szatmár. Kiss J. Ujpest. Garzó B. Szolovits J. Zolna. Kerentsy S. Kistapolcsány.

1915-re: Lázár K. Sassy Nagy L. Thaisz L. Losoncz. Himpfner B. Fischer M. Igló. Melha E. Vác. Zelenka F. Bárány G. Kováts A. Nagykanizsa (2 kor.). Babos D. Veszprém. Sikolya A. Legenye. Köblös S. Hajduböszörmény. Kaszapinovits V. Kevedobra. Madarász L. Berényi J.-né. Bendek J. Szabó M. Horváth J. Koscs J. Bártfa. Székely K. Máté L. Szukk A. Szerbnagyszentmiklós. Bandura L. Felsőbesnyő. Varsányi F. Eger. Kerekes S. Nagyszöllős. Szabó A. Kassa. Mazuch E. Ungvár. Poszvégi I. Szatmár. Kiss J. Ujpest. Sebők J. Tata. Szolovits J. Zolna. Velledics L. Bihari F. Munkács. Gróf Ambrózy I.-né Vasszécseny. Krécsy B. Takács I. Sárospatak.

1916-ra: Balogh P. Lázár K. Sassy Nagy L. Thaisz L. Losoncz. Himpfner B. Fischer M. Igló. Melha E. Vác. Zelenka F. Bárány G. Szathmáry L. Schmidt M. Majtényi K. Fogaras. Wagner J. Kováts A. Nagykanizsa. Babos D. Veszprém. Köblös S. Hajduböszörmény. Kaszapinovits V. Kevedobra. Madarász L. Berényi J.-né. Benedek J. Szabó M. Horváth J. Faragó J. Pápa. Székely K. Máté L. Szukk A. Szerbnagyszentmiklós. Bandura L. Felsőbesnyő. Varsányi F. Eger. Kerekes S. Nagyszöllős. Szabó A. Kassa. Mazuch E. Ungvár. Poszvégi I. Szatmár. Kiss J. Ujpest. Szolovits J. Zolna. Velledics L. Bihari F. Munkács. Gróf Ambrózy I.-né Vasszécseny. Bánhidyné Nagy T. Szatmár. Takács I. Sárospatak.

1917-re: Majtényi K. Fogaras. Brunovszky R. Losoncz (2 kor.).

1918-ra: Brunovszky R. Losoncz.

1919-re: Brunovszky R. Losoncz.

II. 1916 okt. 18-tól nov. 15-ig:

Alapító tag adománya: Geöcze Sarolta: 100 kor.

Költők befizetései:

1913-ra: Velledits L. Novidály.

1914-re: Velledits L. Novidály. Zimányi D. Bandity M. Nagy-kikinda. Eberhard J. Mucsi. Békássy S. Kálnoky D. Nagybánhegyes. Müller P. Kevevára. Ballai K. Nagy L. Sárospatak.

1915-re: Zimányi D. Földes V. Ujpest. Kronstein B. Debreczen. Bandity M. Nagy-kikinda. Eberhard J. Mucsi. Békássy S. Kálnoky D. Nagybánhegyes. Mornau J. Ujverbász. Radulovits T. Cserépalja. Müller P. Kevevára. Szabó A. Jászberény. Nagy B. Szántó H. Vágújhely. Garzó B. Nagy L. Sárospatak.

1916-ra: Zimányi D. Földes V. Ujpest. Moudry H. Kronstein B. Debreczen. Bandity M. Nagy-kikinda. Eberhard J. Mucsi. Hornyánszky Á. Pozsony. Békássy S. Kálnoky D. Nagybánhegyes. Mornau J. Ujverbász. Kovács J. Erzsébetváros. Radulovits T. Cserépalja. Horn J. Müller P. Kevevára. Szabó A. Jászberény. Horváth K. Nagy B. Nagy L. Sárospatak.

III. 1916 nov. 15-től 1917 jan. 15-ig:

Alapító és rendes tagok adományai:

Bursics Ernő r. t. 10 K. dr. Burány Gergely csornai prépost, tiszteleti tag 50 K. Fehér Géza Mezőtúr 200 K.

Küllagok befizetései:

1914-re: Bonkáló S. Zalaegerszeg. Czavar Gy. Németpereg. Fekete A. Györgyfalva. Kósa V. (hadban).

1915-re: Bartók J. Rákosliget. Szabó K. Balatonfüred. Akurátny J. Nagyvárad. Bonkáló S. Zalaegerszeg. Horváth Gy. Wehry H. Nagykanizsa. Snašel F. Szönyi E. (2 K.) Czavar Gy. Németpereg. Fekete A. Györgyfalva. Suszter O. Zalaegerszeg. Nagy J. Kolozsvár. Kurucz J. Seiler J. Szentágota. Kósa V. (hadban).

1916-ra: Borbély Gy. Trombitás Gy. Bartók J. Rákosliget. Szabó K. Balatonfüred. Zala I. Losoncz. Gönczi L. Székelyudvarhely. Bonkáló S. Zalaegerszeg. Horváth Gy. Wehry H. Nagykanizsa. Nagy J. Nyiregyháza. Snašel F. Swarba J. Léva. Geréb J. Szönyi E. Juhász B. Orosháza. Simonides I. Trencsén. Wolf Á. Berkes O. Keszthely. Baumann J. Nagy J. Kolozsvár. Kapi Gy. Sopron. Révay J. Késmárk. Révay J.-né Késmárk. Kappler M. Facsád. Mendly M. Lugos. Seregi L. Németh L. Kecskemét. Rassovszky Gy. Kecskemét. Kurucz J. Balogh J. Nagy-Lós. Szentgyörgyi S. Pusztaszentgyörgy. Seiler J. Szentágota. Felcsán J. Holics. Kósa V. (hadban). Dassievicz Gy. Miskolcz (2 K.) Molnár Sz. Szombathely. Fest S. Schnellbach F. Kaposvár. Szathmáry I. Arad.

1917-re: Borbély Gy. Bonkáló S. Zalaegerszeg. Bartók J. Rákosliget. Kemenesi J. Czellldömölk. Schmidt M. Kállai E. Gragger R. Berlin (1 K.) Wolf Á. Leitner F. Sopron. Décsy J. Brauner L. Csáktornya. Domber J. Losoncz. Neuhold Ö. Eger. Pap I. Szolnok. Pecz V. Révész L. Nagybecskerek. Kapi Gy. Sopron. Latzkó H. Dénes Sz. Késmárk. Lityán V. Székesfehérvár. Rassovszky Gy. Kecskemét. Horváth F. Karczag. Pap L. Keszthely. Hensch A. Szombathely. Gáspár B. Nyirbátor. Takács J. Ujsághy G. Nagyszeben. Szentgyörgyi S. Pusztaszentgyörgy. Ellend J. Sárospatak. Szamosi J. Orosháza. Fehér G. Mezőtúr. Horvay E. Buda. L. Podolin. Hehelein K. Szatmár. Papp M. Miskolcz. Nagy Gy. Drenye. Seiler J. Szentágota. Kósa V. (hadban). Dassievicz Gy. Miskolcz (2 K.). Speidl E. Resiczabánya. Baranyai Gy. Szeged. Neubauer E. Szatmár. Millecker B. Versecz. Antal G. Pápa. Kiss L. Abrudbánya. Bacsányi J. Igló. Papp J. Sopron.

1918-ra: Bartók J. Rákosliget. Kállai E. Takács J. Szentgyörgyi S. Pusztaszentgyörgy (2 K.). Fehér G. Mezőtúr.

1919-re: Kállai E. Takács J. (2 K.). Fehér Géza Mezőtúr (2 K.).

Kérelem! Felkérem a Társaság ama tisztelt tagjait, akik tagdíjaikkal még hátralékban vannak és azokat, akik 1916-ra hátralékban vannak s 1917-re tagdíjat még nem fizettek, hogy a Magyar Pædagogia idei első füzetéhez mellékelt m. kir. postatakarékpénztári befizető lapot a tagdíj beszolgáltatása céljából felhasználni sziveskedjenek.

Dr. Bozóky Endre, s. k.

kir. tan., áll. középisk. igazgató, pénztáros,
Budapest, II., Albrecht-út 31.